

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTOSVM3N14 Műfaj- és eszmetörténet szem.

Tantárgy neve: Műfaj- és eszmetörténet	Tantárgy Neptun kódja(i): BTOSVM3N14 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Porkoláb Tibor egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Porkoláb Tibor egyetemi docens	
Tantárgyi egység: Műfaj- és eszmetörténet szem.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTOSVM3N14 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 10 (A szak kerestféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak ősszel, páros számúkat csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 2 (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A szeminárium a közép- és kelet-európai térség vezető eszméit tekinti át a 19–20. században, különös tekintettel a romantika nemzeti programjaira. Olyan jelenségeket vizsgál és kutatja eredetüket, mint a nacionalizmus, a nemzeti nyelvek és irodalmak megteremtésének programja, a nyugat-európai eszmei áramlatokhoz való kapcsolódás, a népiesség kultusza, a megkésetttség kérdése, a nemzeti mozgalmak egymáshoz való viszonya, a modernizáció, valamint a nemzeti tudatformálás gyakorlata. A romantikus irodalom-felfogás és a romantikus írószerepek elemzése révén mutatja be a váteszkultuszt, a nemzeti kánon formálódását és a romantikus paradigma erőzóját.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> A hallgatók európai és kulturális kontextusukra való kitekintéssel ismerik meg a közép- és kelet-európai térség 19–20. században érvényes nemzeti programjait. Képet kapnak az kultúratudomány jellemző kutatási kérdéseiről, elemzési és értelmezési módszereiről, megismerkednek egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel. <i>képesség:</i> A hallgatók megismerve az irodalmi hagyományok szerepét a nemzeti identitásképző diskurzusok felépítésében, e jelenségeket releváns európai kontextusban értelmezik. Megtanulnak az kultúratudomány jellemző kérdéseiről több stílusregiszterben, az adott műfaj szabályrendszerének megfelelően, közérthetően, választékos stílusban írni és beszélni. – Képesek lesznek az irodalmi szövegeket, illetve az ezekhez kapcsolódó kulturális jelenségeket az kultúratudomány szempontjából értelmezni, a problémákat releváns módszertani megközelítésből elemezni. <i>attitűd:</i> A hallgatók megismerik a magyar és az európai identitás nyelvi, vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségét, kiállnak annak megőrzésért. Tudatosan képviselik a</p>	

megismert szakmai normákat, és hitelesen közvetítik azokat.

autonómia és felelősség:

A hallgatók megtanulnak felelősséget vállalni szövegeikért, tisztán látni azok szakmai értékét és esetleges hiányosságait, betartani a tudományterületen érvényes szakmai és etikai normákat. Tudatosan képviselik az irodalom- és kultúratudomány területén alkalmazott módszereket, és elfogadják más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. A szeminárium programjának és követelményeinek megbeszélése
2. Nyelvek, népek, nemzetek Közép- és Kelet-Európában
3. Nemzeti újjászületési mozgalmak
4. Az irodalmi nyelv megteremtésének feladata
5. A történelem szerepe a nemzeti tudatformálásban
6. Felvilágosodás és romantika a közép- és kelet-európai irodalmakban
7. Eredetmítoszok, folklór, népiesség
8. Etnikai sztereotípiák, ellenségképek
9. A nemzeti táj megjelenése a verbális és vizuális művészetekben
10. A pánszlávizmus
11. Hagyományörzés és modernizáció
12. Az irodalom kitüntetett szerepe, az írói küldetéstudat jellemzői
13. A romantikus korszak lecsengése
14. Összegzés, a szemináriumi dolgozatok értékelése

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): SZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támogatott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támogatott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

BOJTÁR Endre, „*Hazát és népet álmodánk...*” *A felvilágosodás és a romantika a közép- és kelet-európai irodalmakban*, Typotex, Budapest, 2008.

WANDY CZ, Piotr, *A szabadság ára. Kelet-Közép-Európa története a középkortól napjainkig*, Osiris, Budapest, 2004.

ANDERSON, Benedict, *Elképzelt közösségek. Gondolatok a nacionalizmus eredetéről és elterjedéséről*, L'Harmattan – Atelier, Budapest, 2006.

History of the Literary Cultures of East-Central Europe, Junctures and disjunctures in the 19th and 20th centuries. Volume I, Ed. Marcel CORNIS-POPE , John NEUBAUER, Virginia Commonwealth University / University of Amsterdam, Amsterdam / Philadelphia, 2004.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Nation and Narration, Ed. Homi K. BHABHA, Routledge, New York, 1990.

BERKES Tamás, *A cseh eszmetörténet antinómiái*, Balassi, Budapest, 2003.

Román eszmetörténet 1866-1945, Vál. PÁSZKA Imre, Aetas – Századvég, Budapest, 1994.

JANION, Maria, *A romantikus paradigma alkonya*, Magyar Lettre 26., 1997. Ősz,

<http://epa.oszk.hu/00000/00012/00010/06.htm>

Eszmék a politikában – A nacionalizmus, Szerk. BRETTER Zoltán – DEÁK Ágnes, Tanulmány Kiadó, Pécs, 1995.

Nacionalizmuselméletek, Szerk. KÁNTOR Zoltán, Rejtjel, Budapest, 2004.